

Sosiaalisesti kestävä Vantaa -strategiateeman suunnitelma eli Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma 2023-2025

VD/7638/00.01.04.02/2018

RV/RÅ/PR/JT

Sosiaalisesti kestävä Vantaa -strategiateeman suunnitelma eli Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma nojaa vahvasti uuteen hyväksyttyyn Vantaan kaupungin strategiaan. Ohjelma tukee erityisesti eriarvoistumisen estämisen sekä kukoistavat kaupunkikeskukset painopisteitä. Strategiaohjelman tavoitteena on asukkaiden ja alueiden hyvinvointierojen kaventaminen. Ohjelma on kaupunkitasoinen, kaikkien toimialojen yhteinen myönteisen erityiskohtelun toimintakokonaisuus. Se toteutetaan vuosina 2023–2025, jolloin sen toteutukseen budjetoidaan kaksi miljoonaa euroa vuosittain, yhteensä kuusi miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala siirtyy osaksi hyvinvointialuetta 01.01.2023, joten se ei ole mukana ohjelmassa. Kuitenkin yhteistyön mahdollisuuksia kartoitetaan tiiviisti.

Sosiaalisesti kestävä Vantaa -strategiateeman suunnitelma eli Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma koostuu neljästä kärkiteemasta: 1. Vaikuttavuutta tiedolla johtamisella, 2. Lapsikeskeinen investointistrategia, 3. Hyvinvointia koulutuksesta, työllisyydestä sekä terveydestä, 4. Kukoistavat kaupunkikeskukset. Ensimmäisessä kärkiteemassa eli ”Vaikuttavuutta tiedolla johtamisella” luodaan paremmat puitteet tiedolla johtamiselle sekä vaikuttavuuden tutkimiselle. Tavoitteena on yhdistää saatavilla olevaa tietoa eriarvoisuudesta ja hyvinvoinnista, kuten koota erilaisista projekteista, rekistereistä sekä väestökyselyistä saatua tietoa ja muodostaa kokonaiskuva. Mallissa edistetään jatkuvan kehittämisen periaatteita, suunnitelmallisuutta sekä yhteistyötä toimialojen ja kaupungin yhteistyökumppaneiden kanssa. Uudessa rakenteessa ohjelman johtoryhmällä on konsultoiva rooli toimialoille ja se pyrkii arvioimaan eriarvoisuuden tilaa sekä edistämään sen ehkäisyä toimialat ylittävällä työllä.

Toisessa kärkiteemassa eli ”Lapsikeskeinen investointistrategia” on kaksi alateemaa, jotka ovat ”Vantaasta lapsiperhemyönteisin kunta” sekä ”koulutuksellisen eriarvoisuuden torjuminen”. Teeman ydinviesti on se, että lapsiin kohdistuvat panostukset voivat lisätä merkittävästi heidän hyvinvointiaan ja pidemmällä aikavälillä vähentää kalliiden korjaavien palveluiden käyttöä. Pyrimme tähän muun muassa nuorisotyön, Tempo-orkesteritoiminnan, kasvatus- ja lastenhoitoavun sekä koulutuksen avulla. Tulemme kehittämään koulutuksellisen eriarvoisuuden torjuntaan kohdennettuja toimenpiteitä ja kokeiluja. Uskomme, että yhdessä uuden tiedolla johtamisen rakenteen kanssa voimme kehittää uusia vaikuttavampia toimenpiteitä.

Kolmannessa kärkiteemassa eli ”Hyvinvointia koulutuksesta, työllisyydestä sekä terveydestä” on myös kaksi alateemaa, jotka ovat ”koulutus ja työllisyys” sekä ”terveys”. Näemme, että lasten hyvinvointi riippuu vahvasti myös vanhempien hyvinvoinnista, joka on vahvasti yhteydessä sosioekonomisiin taustatekijöihin sekä terveyteen. Tuemme maahan tulleita sekä muita kaupunginosissa asuvia muun muassa panostamalla työllisyyttä edistävään suomen kielen opetukseen ja aikuisopiston maahanmuuttajille suunnattuun tukeen sekä edistämällä erityisesti maahanmuuttajaäitien kouluttautumista ja työllistymistä. Kaupunginosaan perustetaan vertaisohjaamiseen pohjautuvia

lähiliikuntaryhmiä sekä ohjattuja koululaisurheilujoukkueita, mitkä edistävät, terveydellisten elintapojen ohella, asukkaiden yhteisöllisyyttä ja vahvistavat koulujen ja kaupunginosien yhteenkuuluvuutta.

Neljännessä kärkiteemassa eli ”Kukoistavat kaupunkikeskukset” on myös kaksi alateema, joista ensimmäinen on ”Lähiöistä eläviä, moninaisia ja yhteisöllisiä kohtaamispaikkoja”. Koemme, että monissa Vantaan lähiöissä on potentiaalia nousta eläviksi, moninaisiksi sekä yhteisöllisiksi paikoiksi, joissa olisi runsaasti asukaslähtöistä toimintaa tapahtuma- ja kulttuurituotannosta lähiliikuntaan. Kaupunginosien suunnan kääntäminen tätä kohti vaatii kuitenkin erityisesti alueelle jalkautumista, vuorovaikutusta, alueen toimijoiden tuomista yhteen, tiiviimpää yhteistyötä eri toimijoiden välillä sekä yhteisöllisyyden rakentamiseen vaadittavia resursseja. Täten tavoitteena on kehittää suuralueita ja kaupunginosia yhteisökehittäjämallilla, jossa pääideana on alueen asukkaiden ja yhteisöjen voimaannuttaminen ja yhteen tuominen. Lisäksi turvallisuuteen, päihteiden käyttöön ja levottomuuteen tullaan kiinnittämään huomiota muun muassa Nordic Safe Cities -yhteistyön sekä kohdistetun toimintarahen avulla.

Kukoistavien kaupunkikeskusten toisena alateemana on ”Raidekaupunkia rakentamassa”. Vantaan aluekeskustat ovat usein vaa’an kieliasemassa, kun tarkastellaan alueiden kehittymismahdollisuuksia. Tähän kiinnitetään huomiota muun muassa keskustojen kehittämissuunnitelmilla ja suuralueiden viestintäbrändeillä sekä kaupunkiympäristön toimialalle perustetulla segregaatiotyöryhmällä, joka muun muassa seuraa merkittävien hankkeiden etenemistä (esim. Vantaan ratikka). Monipuolista ja sosiaalisesti kestävää kaupunkia rakennetaan myös maa- ja asuntopolitiikalla. Toivomme, että muodostettavat taloyhtiöklubit toimisivat alustana taloyhtiöiden yhteiskehittämiseksi (putkiremontteista energiaremontteihin ja urbaanin ruoan tuotantoon). Lisäksi taloyhtiöklubit, yhdessä yhteisökehittäjämallin kanssa, voivat mahdollistaa paremmat edellytykset naapuruston osallistamiselle, turvallisemman ympäristön luomiselle, yhteisöllisyyden vahvistamiselle sekä paremmalle aluekehittämiselle.

Ohjelma kohdistaa toimenpiteitä erityisesti viiteen kaupunginosaan. Valittujen neljän kriteerin perusteella (pienituloisuusaste 2019, korkeintaan perusasteen käyneiden osuus 25–44-vuotiaista 2020, työttömyysaste 2019, muunkielinen väestönosuus 0–6-vuotiaista 2021) kaupunginosista nousee neljä melko selkeästi kaikkein huono-osaisinta aluetta, jotka ovat kaikki itä-Vantaalla: Havukoski, Länsimäki, Hakunila sekä Mikkola. Lisäksi Myyrmäki nousee, erityisesti muunkielisen väestönosan osalta, yhdeksi Vantaan eriytyneimmistä kaupunginosista. MEK-alueeksi valikoitui siis edellisten neljän lisäksi Myyrmäki, sen suuren väestömäärän, sen roolin suuralueen keskuksena ja kaupunginhallituksen iltakoulussa (8.8.2022) tulleiden kommenttien perusteella. Tästä huolimatta ohjelma ei kuitenkaan ole rajattu pelkästään näihin kaupunginosiin, vaan alueille voidaan kohdistaa toimia, joissa havaitaan alueellista eriytymistä. Lisäksi joskus vakiintuneita hankkeita ja projekteja ei ole välttämätöntä siirtää MEK-alueille käytännöllisten syiden takia tai menestyksekkästä kaupunkitasoista toimintaa ei ole järkevää lakkauttaa. Toisaalta eriarvoistumiskehityksen torjuminen voi myös vaatia kaupunkitasoista toimintaa.

Kaupunginhallitus ja kaupungin johtoryhmä seuraavat ohjelman toimeenpanoa. Ohjelmasta raportoidaan vuosittain myös kaupunginvaltuustolle.

Strategiaohjelman toteutus kytketään kaupungin organisaatioon kaikilla tasoilla. Ohjelman onnistuminen edellyttää uusia toimintamalleja toimiala- ja organisaatorajat ylittävälle työlle. Jotta tämä toteutuu, toimintaohjelman toteutus kytketään jo olemassa oleviin kaupungin johtamis- ja

koordinaattiorakenteisiin. Toimintaohjelmalle nimetään johtoryhmä, jossa on edustajat kaikilta toimialoilta, sekä tarvittaessa asiantuntijaryhmiä.

Kaupunginhallitus 10.10.2022 § 19

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä Sosiaalisesti kestävä Vantaa -strategiateeman suunnitelma eli Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma
- b) hyväksyä ohjelman päälinjaukset vuosille 2023–2025, joihin MEK-johtoryhmä voi tehdä tarvittaessa maltillisia muutoksia.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liitteet:

- Sosiaalisesti kestävä Vantaa -strategiateeman suunnitelma eli Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma vuosille 2023–2025
- Ohjelmaluonnos: Sosiaalisesti kestävä Vantaa – strategiaohjelma (Sisältää MEK-toimenpideohjelman)

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

kaupunkikulttuurin apulaiskaupunginjohtaja Riikka Åstrand, p. 050 539 4555
erityisasiantuntija Petri Roikonen, p. 050 314 5448
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)